

ARKIV NYT

FRA VINDERUP EGNSHISTORISKE FORENING

www.vinderup-egnshistorie.dk

Nr. 51

Forår 2020

Vi er en historisk forening, som dækker den gamle Vinderup Kommune.

Vores opgave er at støtte op omkring Arkivet på Vinjes Torv, at bevare det historiske materiale fra området og i det hele taget at formidle de gamle nyheder, som vi møder på vor vej. Der er i dag godt 200 medlemmer, og vi vil gerne være endnu flere.

HJÆLP OS med at bevare historien om personer, steder og begivenheder. I stedet for at smide billeder, dokumenter og interessante beskrivelser væk, så indlever dem på Arkivet, hvor de gemmes til eftertiden.

Indkaldelse til generalforsamling 5. marts 2020

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer og stemmetællere.
2. Bestyrelsens beretning om foreningens virke i 2019 v. formanden.
3. Arkivleder Bodil Møller orienterer om Arkivet.
4. Fremlæggelse af årsregnskab v. kassereren.
5. Fastsættelse af kontingent for 2021.
6. Indkomne forslag.
7. Valg:
På valg til bestyrelsen er:
Flemming Bjerregaard Johansen,
Ditte Hansen, Kurt Guldbæk og

Mette Elmholdt .

Kurt Guldbæk modtager ikke genvalg.

Valg af 2 suppleanter.

Valg af 2 revisorer.

8. Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal sendes skriftligt til et bestyrelsesmedlem senest 8 dage inden generalforsamlingen.

Kaffe/te og brød kan købes for 20 kr.

Efter generalforsamlingen vil Kaj Nielsen, Yesterdays Foto, fortælle om nogle af egnens kirker.

Åbningstider på Arkivet
Tirsdag: 13 - 15 og torsdag 9.30 - 12

Anmeldelse af Årbog for Vinderup-egnen 2018

Vi plejer hvert år at sende årbogen til forskellige anmeldere, mest ved vore lokale aviser. Imidlertid sender vi den også til anmeldelse hos *Journalen*, der udgives af *Dansk Lokalhistorisk Forening*, *Organisationen Danske Arkiver* og *Sammenslutningen af Lokalarkiver*.

Det er altså professionelle fagfæller, der laver anmeldelserne, hvilket gør os yderst stolte af anmeldelsen af 2018-årbogen, som vi her bringer.

I 1918 oprettedes Vinderup Private Realskole. Det er der ikke noget usædvanligt i - mange stationsbyer fik private realskoler på den tid som et supplement til den kommunale skole.

Hvad der er usædvanligt er, at realskolen eksisterer endnu, fremdeles er privat (nu selvejende) og fungerer som overbygningsskole for en betydelig del af Holstebro Kommune. Under alle omstændigheder er der anledning til at skrive skolens historie, hvilket er gjort af skolens nuværende leder Birgitte Holm i årbogens første artikel. Anmelderen har bemærket billedet af skolens første afgangshold fra 1922 på otte elever: seks piger og to drenge. I Østervrå private Realskole, som blev oprettet i 1917, og som anmelderen har undersøgt, blev der i det første årti, 1920-29, dimitteret 74 elever: 48 drenge og 26 piger.

Vi skal frem til årtiet 1940-49, før der er kønsligevægt: 50 drenge og 51 piger; og går vi frem til den sidste periode med den klassiske realeksamen, 1970-78 (hvor den blev taget på den kommunale central-skole), var pigerne i kraftig overvægt: 108 piger mod 76 drenge. Det kunne være interessant at vide, om pigernes overvægt i Vinderup i 1922 blot var en tilfældighed, eller om der virkelig skulle være forskel på kønnenes interesse i at tage realeksamen i Vendsyssel og i Vestjylland. Hvis eksamensprotokollerne er bevaret, skulle det ikke være svært at undersøge.

I øvrigt er årbogen et godt og solidt

stykke arbejde, som inklusiv realskoleartiklen indeholder 12 artikler. Adskillige er erindringsartikler, deriblandt fem erindringsglimt fra tidligere realskoleelever, som bringes i tilslutning til realskolens historie.

Der er erindringer fra en datter af en brugsuddeler og en søn af en fiske- og ostehandler samt minkavler. En norsk jente fortæller om, hvordan hun kom på "opfedningsophold" i Vinderup efter krigsafslutningen i 1945, og vi får opfrisket et levnedsløb for en mand, som i 1906 søgte - men ikke fik - stillingen som skarpretter, Ejsingholm Hovedgård blev udstykket i 1936, og årbogens redaktør Harry Klith redegør for de ejendomme, som udstykningen resulterede i, og de familier, der kom til at bo på dem. Beretningen er fortsat fra forrige års årbog - det fremgår ikke, om den fortsætter i næste. På tilsvarende vis får vi historien om nybyggerkolonien "Møgelvang" i Sevel Sogn, hvor 19 ejendomme blev anlagt på nybrudt hede i 1930'erne.

Bjert Husflidsskole i Sahl Sogn, som blev oprettet i 1937, har fået sin historie skrevet til 80-års jubilæet - måske lige i rette tid, for interessen for denne form for fritidssyssel er åbenbart aftagende: I de sidste fem år op til 2017 havde der ikke været afholdt kurser.

For anmelderen er det lidt overraskende, at 50-års jubilæet blev fejret i 1988!

Beretningen om et ikke-realiseret vej-anlæg i Sevel Sogn illustrerer de mod-

stridende interesser som sognerådet og amtsrådet kunne have i den slags sager. Sagen kørte fra 1930- til -50'erne, men den ønskede vej blev altså ikke til noget.

En flot standkiste fra 1715, udført til Frederik Juul og Elisabeth Sehested til Willestrup og dekoreret med deres våbenskjolde, får sin historie kortlagt; den gik fra adelige over på borgerlige hænder og har bl.a. tilhørt en mordbrænder! Det er nok usædvanligt, at et 300-årigt møbel med så broget en historie kan følges så

detaljeret.

Under besættelsestiden med dens brændselsmangel var der gang i tørvefremstillingen, og mange børn deltog i dette simple og rutineprægede men fysisk ret krævende arbejde, Om "Tørvebørn på Vinderupegnen" handler en fin artikel af Bente Skouvig, som har været trykt i Journalen i 2003, men som nu, fuldt fortjent, kommer ud til et større lokalt publikum.

Jørgen Peder Clausager

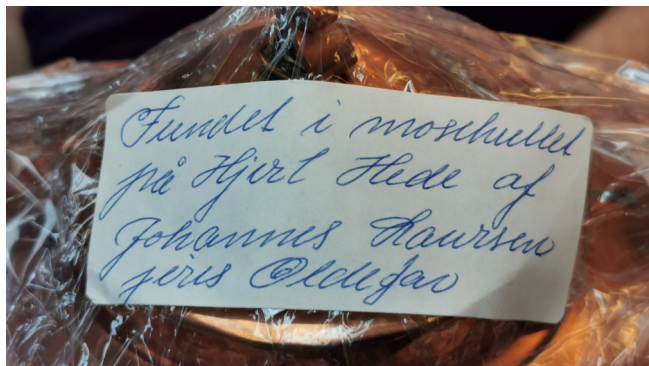
Efterlysning

Ved et møde på Hjerl Hede efter sommerlevendegørelsen spurgte en af deltagerne forsamlingen, om der var nogen af dem, som kendte noget til den kobberkedel, som han havde medbragt.

Han havde købt kedlen på et loppemarked og kendte ikke kedlens historie, men inde i den fandt han en seddel, hvorpå der stod: *"Fundet i mosehullet på Hjerl Hede af Johannes Laursen jeres Oldefar"*.

Skulle nogen af jer kende noget til kedlens historie, må I gerne henvende jer til mig, så vil jeg bringe oplysningerne videre.

Mvh Kurt Guldbæk, tlf. 51 28 85 54

Ny lokalavis med et hjørne til Vinderups fortid

Som bekendt stoppede "Vinderup Avis" lige før jul, men er heldigvis blevet erstattet af "Vinderup Nyt". Det er et tillæg inde midt i "Midt på ugen", der udsendes hver onsdag af "Skive Folkeblad".

Foreningen er af Skive Folkeblads redaktion blevet bedt om at lave et ugentlig bidrag, hvilket vi så har indvilliget i.

Men da det har vist sig at være ret tids-

krævende, vil vi gerne have hjælp af folk uden for bestyrelsen.

Arbejdet består i at gennemse de gamle numre af Vinderup Avis, notere/fotografere de notitser, som man finder interessante og derefter skrive teksten ind i en fil, der afleveres til Kurt.

Hvis du vil vide mere eller hjælpe os, kan du henvende dig til Laila eller Kurt.

Nye æresmedlemmer

Ved receptionen for den nye årbog den 18. november 2019, der samtidig var fejring af foreningens 50-års jubilæum, udnævnte bestyrelsen samtidig to nye æresmedlemmer.

I bestyrelsens begrundelse sagde formanden Laila Nørgaard:

Når jeg siger teknik og It i vores forening, så falder øjnene på Kurt; med hans indtræden i bestyrelsen for 25 år siden begyndte der at blive investeret i IT udstyr, mikrofilsapparater m.m. ... det har vist ikke altid gået helt uden sværdslag (men han har heldigvis overlevet).

Ellers var der nok ikke nogen årbogsudgivelse; den er du nemlig stærkt involveret i og en af initiativtagerne til, at den overhovedet blev udgivet.

Foreningens daværende hjemmeside, der startede i 2004 (nu overtaget af arkivet), og den nuværende hjemmeside i 2010 må du nok også have det meste af æren for.

Du sætter en ære i at hjemmesiden fungerer – og stor er din frustration – når webudbyderen laver om på tingene, så du må bruge timer og dage på at ændre.

Tilbage til årbogen:

Det er årbogsudvalget, der har alt arbejdet med at finde forfattere, udvælge artikler til en alsidig årbog, samle op på an-

noncører m.m.

TAK FOR DET – I GØR ET UVURDERLIGT ARBEJDE!

Jeg vil normalt ikke fremhæve nogen frem for andre – i dag vil jeg gøre en undtagelse!

Kurt – du har været med fra starten af årbogen, og jeg tænker, at Karen har læst korrektur på artikler lige så længe og på flere bøger oven i! ... her vil jeg så lige påpege en lille fejl i den nyeste årbog:

På side 124, anden spalte, under overskriften æresmedlemmer – efter: 2016 Ninna og Helge Weis Jensen skal der altså stå:

2019 Karen Lindholdt og Kurt Guldbæk

Karen Lindholdt, formanden Laila Nørgaard og Kurt Guldbæk ved udnævnelsen.

Vinderup Egnshistoriske Forening

Formand

Laila Nørgaard, Sahl. Mail: formand@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 30 53 88 17

Næstformand

Flemming Bjerregaard Johansen, Vinderup.
Mail: flemming@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 22 83 25 57

Kasserer

Gert L. Thorsen, Vinderup Mail: kasserer@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 61 73 64 00

Sekretær

Mette Elmholdt, Ryde Mail: mette@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 30 31 42 28

Ditte H. Hansen, Vinderup. Mail: ditte@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 61 60 34 90

Kristian Jørgen Larsen, Vinderup

Mail: kristian@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 61 76 76 20

Kurt Guldbæk, Hasselholt. Mail: kurt@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 51 28 85 54

Årbogsudvalg

Formand

Kurt Guldbæk, Hasselholt Tlf. 51 28 85 54

Sekretær

Erna Jensen, Vinderup. Tlf. 28 20 75 60

Henrik Sigaard, Sahl. Tlf. 51 29 64 53

Flemming Bjerregaard Johansen, Vinderup. Tlf. 22 83 25 57

Jens Johannesen, Holstebro. Tlf. 23 67 88 99

Harry Klith, Ejlsing. Tlf. 61 70 62 48

Redaktionsudvalg for Arkiv Nyt

Kurt Guldbæk, Hasselholt. kurt@vinderup-egnshistorie.dk Tlf. 51 28 85 54

Arkivet. www.arkivet-vinderup.dk

Vinjes Torv 1, 7830 Vinderup. Mail: mail@arkivet-vinderup.dk Tlf. 97 44 29 98

Leder af Arkivet:

Bodil Møller, Sevel. Tlf. 50 90 24 94

Husk kontingentbetalingen inden generalforsamlingen

Kontingentet er **100-** for enkeltmedlemmer og **150-** for husstande.

Betalingen er ganske nem. I har følgende muligheder:

1. Overfør via netbank (husk navn). Kontoen er 7790-7510299 i Salling Bank.
2. Gå ind på Arkivet i åbningstiden eller betal til et bestyrelsesmedlem.
3. Gå i jeres bank og få overført. Kontoen er 7790-7510299 i Salling Bank.
4. Betal via Mobilpay 20 323 (5 cifre) (husk navn).

Møder, arrangementer, ture m.m.

Hvor intet andet er nævnt, er mødestedet Arkivet, Vinjes Torv 1, 7830 Vinderup.
Se også på hjemmesiden www.vinderup-egnshistorie.dk under "Møder".

Ret til ændringer forbeholdes.

Der kan forekomme møder, hvor kun medlemmer har gratis adgang.

Program forår / sommer 2020

Torsdag d. 5. marts Kl. 19.00	Generalforsamling. Ordinær generalforsamling. Se dagsordenen på forsiden. Efter generalforsamlingen vil Kaj Nielsen, Yesterdays foto, fortælle om nogle af egnens kirker. Kaffe/te og brød kan købes for 20,- kr.
Tirsdag d. 31. marts Kl. 10 - 11.30	Fra avlsgård til driftig stationsby. Ninna og Helge Weis gentager deres foredrag fra efteråret, som mange ikke hørte, da det blev overtegnet. Gratis adgang, kaffe/te og brød kan købes for 20,- kr.
Torsdag d. 23. april Kl. 17.40 på Museet Samkørsel kl. 17 fra Brugsens P-plads.	Aftenudflugt til Holstebro Museum med rundvisning af museumsdirektør Ingeborg Svennevig kl. 18.00. Entré 80 kr., dog gratis for medlemmer af museumsforeningen. Kaffe/kage á 50 kr. Tilmelding senest 19. april til mette@vinderup-egnshistorie.dk eller tlf. 30 31 42 28.
Torsdag d. 28. maj kl. 19.00 til 22.00 i Vinderup Kirke - og Kulturhus.	Alsangsaften. Vi synger nogle af de sange, der blev sunget ved Alsangsstævnerne, og Vinderup Bykor underholder med sange om fællesskab og frihed. Dette bliver krydret med historiefortælling og en lille udstilling om bl.a. Agnes Ahm, frihedskæmper og omtalt i Vinderup Årbogen 2019. Entre: 50,- kr. inc. kaffe og kage.
Lørdag d. 12. september Kl. ca. 8 - 18.	Endagsudflugt til Sønderjylland Sæt allerede nu kryds i kalenderen: Lørdag d. 12. september kl. ca. 8.00 - 18.00 Emnet er genforeningen. Pris, tilmelding og yderligere oplysninger om turen kommer senere på hjemmesiden og i næste Arkiv Nyt.

Betaling for kaffen ved fremtidige møder

Bestyrelsen har besluttet, at der fremover kan købes kaffe/te og brød/rundstykker til vores arrangementer.

Mange ønsker, at vi stadig annoncerer vores møder, nu i afløseren for Vinderup

Avis, *Vinderup Nyt*! Det er som bekendt ikke gratis at annoncere, men vi vil gerne støtte det gode tiltag.

De 20,- kr. skal altså dække forplejning og en del af annonceudgiften.